

Burgercollectief viseert moederbedrijf 3M in nieuwe rechtszaak

De chemiefabriek van 3M in Zwijndrecht. Buurtbewoners vrezen gezondheidsschade door pfas in hun lichaam. ©Wouter Van Vooren

[FLOOR EELBODE](#)

19 december 2023 15:45

Darkwater 3M, een burgercollectief dat door vijf gezinnen in Zwijndrecht werd opgestart, vreest dat 3M met een reeks juridische constructies zijn aansprakelijkheidsclaims in België probeert te ontlopen. 'De Amerikanen komen hier telkens sussende taal spreken, maar werpen tegelijk allerlei obstakels op.'

Het burgercollectief Darkwater 3M wil de Amerikaanse hoofdzetel van 3M aansprakelijk stellen voor de schade rond de chemiefabriek in Zwijndrecht. De actiegroep, die wordt bijgestaan door de advocaten Geert Lenssens (SQLaw) en Laurent Arnauts (WATT) en de milieuadvocaat Dirk Abbeloos (Abbeloos & Ghysbrecht), start een procedure op voor de rechtbank van eerste aanleg. De dagvaarding wordt deze week betekend.

De demarche komt er omdat 3M met een reeks juridische constructies voorkomt dat 3M België genoeg geld heeft om toekomstige schadevergoedingen te betalen. Het bedrijf heeft een negatief eigen vermogen en is volgens de advocaten 'een sterfhuisconstructie' geworden, waarbij het echte geld naar een vennootschap van 3M in Ierland is gesluisd. 'We zien dat de Amerikanen hier telkens sussende taal komen spreken alsof niets aan de hand is, maar zich intussen voorbereiden op miljardenclaims. Daarbij werpen ze allerlei obstakels op om daaraan te ontkomen of de schade te beperken', zegt Arnauts.

De Amerikanen doen alsof niets aan de hand is, maar bereiden zich intussen voor op miljardenclaims.

LAURENT ARNAUTS
ADVOCAAT BIJ WATT

3M is niet aan zijn proefstuk toe. Vorige zomer probeerde het in de VS onder een rechtszaak over oordopjes uit te komen door zijn dochterbedrijf failliet te laten gaan. [De Amerikaanse rechter stak daar toen een stokje voor.](#) Darkwater 3M wil zo'n scenario vermijden. De actiegroep maakt zich sterk dat de afdelingen van 3M operationeel en financieel nauw genoeg met elkaar verbonden zijn om de Amerikaanse hoofdzetel en de andere vennootschappen van het bedrijf te viseren. 'Als er veel muzikanten zijn, moet je naar de concertleider kijken. Dat is het Amerikaanse moederbedrijf', zegt Arnauts.

Pfas-doofpot

Het Amerikaanse chemiebedrijf 3M streek in de jaren 70 in Zwijndrecht neer en produceerde er onder meer pfas, een van de meest schadelijke pfas, een groep van duizenden chemische stoffen die moeilijk afbreken als ze in de natuur of het lichaam terechtkomen. Hoewel het bedrijf toen al uit interne studies wist hoe schadelijk pfas waren, hield het dat intentioneel stil. Pas in 2003 legde het naar eigen zeggen de pfas-productie stil. In Zwijndrecht worden wel nog altijd andere pfas geproduceerd.

De site rond de fabriek geldt als [een van de meest vervuilde wereldwijd](#). Buurtbewoners mogen geen groenten of eieren uit hun tuin meer eten, zagen de waarde van hun huis dalen en vrezen gezondheidsschade door de grootschalige aanwezigheid van pfas in hun lichaam. Pfas worden onder meer gelinkt aan immuniteitsproblemen, hormoonverstoringen, en sommige kankers.

Hoewel 3M er aanvankelijk mee instemde 571 miljoen euro uit te trekken [om de site rond de fabriek te saneren](#), kwam het daar later op terug omdat het zijn eigen aandeel in vraag stelde. Geschat wordt dat enkel de saneringskosten rond de fabriek al in de miljarden lopen, los van alle medische kosten.

Darkwater 3M boekte in mei al een eerste overwinning voor de vrederechter. [In een pilootzaak bij een gezin](#) met twee kinderen met erg hoge pfos-waarden in hun bloed veroordeelde de rechter het chemiebedrijf toen tot een schadevergoeding van 500 euro per persoon, die kan oplopen als de praktische, medische en morele schade groter blijkt. Daarop werd [een bredere procedure opgestart](#), waarbij gezinnen uit de omgeving zich konden aansluiten. Momenteel hebben al meer dan 500 gezinnen - of zowat 1.400 personen - uit Zwijndrecht, Antwerpen en Beveren zich aangesloten. Darkwater 3M roept andere buurtbewoners op zich aan te melden om een grotere vuist te kunnen maken tegen 3M.